

วิธีดำเนินงาน

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นลำดับดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

เนื่องจากเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมเป็นเรื่องใหม่ เพิ่งจะมีการจัดตั้งกันอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2510 และเป็นโรงเรียนในโครงการปรับปรุง จึงมีหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผล และเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาความรู้จากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมแบบประสม

1.2 ศึกษาความเป็นมาของโรงเรียนมัธยมแบบประสม หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล และเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจากหนังสือ บทความ เอกสารของโรงเรียนมัธยมแบบประสม หนังสือคำอธิบายวิชาเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอนต่าง ๆ จุลสารเกี่ยวกับภาษาไทยต่าง ๆ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ และรายงานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีต่าง ๆ

1.3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ครูที่สอนภาษาไทยและครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมแบบประสม และจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์สายภาษาไทย กรมสามัญศึกษา

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามตามความเห็นครูสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบสอบถามเป็นแบบเติมคำหรือข้อความ แบบประเมินค่า (Rating Scale) แบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบให้ตอบโดยอิสระ (Open-end) ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวทางจากหนังสือ บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ แต่ละประเภทแบ่งเป็นภาคต่าง ๆ ดังนี้คือ

แบบสอบถามสำหรับครูแบ่งเป็น 5 ภาคคือ

ภาคที่ 1 ข้อความทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย

ภาคที่ 2 หลักสูตรประมวลการสอน หนังสือแบบเรียน และเอกสารประกอบการ

เรียนการสอน

ภาคที่ 3 อุปกรณ์การสอน กิจกรรม และการวัดผลการสอนภาษาไทย

ภาคที่ 4 วิชาเลือกในหมวดวิชาภาษาไทย

ภาคที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการสอนภาษาไทย

แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าสายวิชาแบ่งเป็น 5 ภาค เช่นเดียวกัน สำหรับภาคที่ 1 นั้นเป็นข้อความทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าสายวิชาภาษาไทย ส่วนอีก 4 ภาคนั้นใช้แบบสอบถามชนิดเดียวกันกับของครู

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ภาคคือ

ภาคที่ 1 ข้อความทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน

ภาคที่ 2 วิชาเลือกในหมวดภาษาไทย

ภาคที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนวิชาภาษาไทย

2.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 5 คน หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย 3 คน และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสม 5 คน แลวนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องอีกเล็กน้อยในเรื่องสำนวนภาษา เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพที่สุด

3. ตัวอย่างประชากรและวิธีเลือกตัวอย่างประชากร

3.1 ตัวอย่างประชากรโรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดโรงเรียนทุกโรงในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม จำนวน 20 โรง (ดูรายชื่อในภาคผนวก)

3.2 ตัวอย่างประชากรครู ผู้วิจัยได้กำหนดเอาครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนที่สอนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมทั้ง 20 โรง ทั้งนี้ได้ไปติดต่อขอทราบจำนวนครูที่สำนักงานโครงการมัธยมแบบประสม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 150 คน

3.3 ตัวอย่างประชากรหัวหน้าสายวิชา ผู้วิจัยได้กำหนดหัวหน้าสายวิชาภาษาไทยทุกคนที่สอนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมทั้ง 20 โรง ซึ่งมีจำนวน 20 คน

3.4 ตัวอย่างประชากรนักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จากนักเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม ทั้ง 20 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คน เป็นนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาไทยวิชาเลือก 10 คน และนักเรียนที่ไม่ได้เลือกเรียนภาษาไทยวิชาเลือก 10 คน รวมเป็นประชากรนักเรียนทั้งสิ้น 400 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่ต่าง ๆ ทางไปรษณีย์ พร้อมกับแบบสอบถามนี้ไปรษณีย์แนบหนังสือแนะนำตัวของบัณฑิตวิทยาลัยถึงอาจารย์ใหญ่ จดหมายของผู้วิจัยถึงอาจารย์ใหญ่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกำหนดเวลาส่งแบบสอบถามคืน และผู้วิจัยได้สอดซองที่ติดแสตมป์แล้ว เพื่อบรรจุแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยอีกด้วย

ส่วนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงไปส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.2 กรณีที่ผู้ตอบไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนดเวลา 10 วัน ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายเตือนไปอีกครั้งหนึ่ง โดยมีกำหนดส่งคืนภายใน 10 วันเช่นกัน เมื่อครบกำหนดแล้วได้รับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนต่าง ๆ ครบทั้ง 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ได้รับแบบสอบถามที่เป็นของครูทั้งสิ้น 147 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.00 ของหัวหน้าสายวิชาได้รับแบบสอบถามครบทั้ง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และสำหรับของนักเรียนได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.25

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถามของครูผู้สอนภาษาไทยและหัวหน้าสายวิชาภาษาไทย ภาคที่ 1 ภาคที่ 2 และภาคที่ 3 (ข้อความทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และหัวหน้าสายวิชาภาษาไทย หลักสูตรประมวลการสอน หนังสือแบบเรียน และเอกสารประกอบการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนกิจกรรมและการวัดผลการสอนภาษาไทยตามลำดับ) คำตอบคิดเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ยนำหน้าคำตอบ

ภาคที่ 4 คำตอบคิดเป็นร้อยละ

ภาคที่ 5 คำตอบคิดเป็นค่าเฉลี่ยนำหน้าคำตอบ

5.2 แบบสอบถามของนักเรียน

ภาคที่ 1 คำตอบคิดเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

ภาคที่ 2 คำตอบคิดเป็นร้อยละ

ภาคที่ 3 คำตอบคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

การเสนอผลทั้งข้อ 5.1 และ 5.2 เป็นแบบบทความและตาราง สำหรับการคิดคำตอบโดยหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ ๆ ของทุกคนจากแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนน (Weight) เป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเกอท์¹ (Likert) ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็นของหัวหน้าสายวิชาภาษาไทย

มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5
ค่อนข้างมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ค่อนข้างน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1

ระดับปริมาณการใช้อุปกรณ์และการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย และความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย

ทุกชั่วโมงที่สอน	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ทุกบทเรียนที่สอน	ให้คะแนนเท่ากับ	3
บางบทเรียนที่สอน	ให้คะแนนเท่ากับ	2
นาน ๆ ไซ้ครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ไม่เคยจัดเลย	ให้คะแนนเท่ากับ	0

¹John N. Best, Research in Education (New Delhi: Prentice-Hall of India, 1963), pp. 164-5.

ระดับความพอใจเพียงของแม่เรียนและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

มีครบอย่างสมบูรณ์	ให้คะแนนเท่ากับ	4
มีเป็นส่วนใหญ่	ให้คะแนนเท่ากับ	3
มีพอสมควร	ให้คะแนนเท่ากับ	2
มีเป็นส่วนน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ไม่มีเลย	ให้คะแนนเท่ากับ	0

ระดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หัวหน้าสายวิชาภาษาไทยและนักเรียน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ	0

เมื่อกำหนดค่าคะแนนดังกล่าวแล้ว จึงนำมาหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบจาก

สูตร²

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ยของคะแนน น้ำหนักคำตอบ}$$

$$N = \text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}$$

$$f = \text{ความถี่ของคะแนน}$$

$$X = \text{ค่าของน้ำหนักคำตอบเป็น 4, 3, 2, 1 และ 0}$$

²ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 2 พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 40.

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของครู หัวหน้าสายวิชา และนักเรียน
การใช้อุปกรณ์ และความพอใจของแบบเรียนและเอกสารประกอบการเรียนการสอน
ตามเกณฑ์ดังนี้

3.56	-	4.00	หมายความว่า	มาก
2.56	-	3.55	หมายความว่า	ค่อนข้างมาก
1.56	-	2.55	หมายความว่า	ปานกลาง
.56	-	1.55	หมายความว่า	น้อย
0	-	.55	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย